

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0826U004750

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 21-08-2026

Статус: Запланована

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Баранік Дмитро Анатолійович

2. Dmytro A. Baranik

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: 0009-0001-0680-6254

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 201

Назва наукової спеціальності: Агрономія

Галузь / галузі знань: аграрні науки та продовольство

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: 20 аграрні науки та продовольство

Дата захисту: 15-09-2026

Спеціальність за освітою: Агрономія

Місце роботи здобувача:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 16765

Повне найменування юридичної особи: Сумський національний аграрний університет

Код за ЄДРПОУ: 04718013

Місцезнаходження: вул. Герасима Кондратьєва, Суми, Сумський р-н., 40021, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Сумський національний аграрний університет

Код за ЄДРПОУ: 04718013

Місцезнаходження: вул. Герасима Кондратьєва, Суми, Сумський р-н., 40021, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 68.35.49, 68.35.03, 68.43.35

Тема дисертації:

1. Морфометричні особливості міжвидових гібридів картоплі та їх вплив на показники продуктивності
2. Morphometric characteristics of Interspecific potato hybrids and their Impact on productivity Indicators

Реферат/анотація:

1. Баранік Д. А. Теоретичні основи оцінки морфометричних ознак і продуктивності міжвидових гібридів картоплі. – Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису. Дисертація на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 20 Аграрні науки та продовольство за спеціальністю 201 Агрономія. – Сумський національний аграрний університет, Суми, 2026. Дисертаційна робота присвячена науковому обґрунтуванню ролі морфометричних ознак у формуванні продуктивності міжвидових гібридів картоплі, а також визначенню селекційної цінності досліджуваного матеріалу за комплексом морфологічних, морфо-продуктивних і якісних показників. Актуальність теми зумовлена необхідністю підвищення ефективності селекційної оцінки картоплі та пошуку генотипів, здатних формувати високий рівень продуктивності, оптимальну структуру бульбового гнізда, достатню товарність, бажану середню масу бульби та стабільний прояв господарсько-цінних ознак. Метою дисертаційної роботи було визначити вплив морфометричних особливостей міжвидових гібридів картоплі на формування продуктивності, виявити кореляційні залежності між основними морфометричними та морфо-продуктивними ознаками, а також встановити особливості

формування врожаю у досліджуваного матеріалу. Для досягнення поставленої мети передбачалося встановити здатність залучених у дослідження міжвидових гібридів до утворення паростків і стебел; визначити продуктивність гібридів, її складові та зв'язок із морфологічними й морфо-продуктивними ознаками; виявити особливості прояву морфометричних показників у різних за стиглістю і продуктивністю форм; визначити вплив морфометричних ознак на рівень продуктивності міжвидових гібридів залежно від умов року; виділити перспективні форми для подальшого селекційного використання. Об'єктом дослідження були різні за продуктивністю і стиглістю міжвидові гібриди картоплі. Предметом дослідження були морфометричні особливості міжвидових гібридів картоплі, їх вплив на формування продуктивного процесу, структуру бульбового гнізда, товарність, середню масу бульби та інші господарсько-цінні показники. Експериментальні дослідження проводили в умовах Сумського національного аграрного університету впродовж 2023–2025 років. Досліджуваний матеріал було згруповано за групами стиглості: ранньостигла, середньорання, середньостигла та середньопізня. У межах кожної групи оцінювання проводили порівняно зі стандартними сортами відповідної групи стиглості. До ранньостиглої групи були включені гібриди П1, П2 і П3 зі стандартом Тирас; до середньоранньої – Г4, Г6, Г9, Г15, Г20, Г42 зі стандартом Явір; до середньостиглої – Г18, Г22, Г31, Г32, Г33, Г34, Г36, Г37, Г41, Г43, Г44 зі стандартом Княгиня; до середньопізньої – Г1, Г2, Г3, Г5, Г7, Г10, Г11, Г16, Г19, Г25, Г38, Г45 зі стандартом Случ. Дослідження проводилися за загальноприйнятими методиками. У роботі застосовано комплекс методів дослідження: польові – для проведення обліків, спостережень, визначення морфометричних і морфо-продуктивних показників; лабораторні та технологічні – для оцінювання окремих якісних показників; статистичні – для встановлення закономірностей мінливості ознак, групування досліджуваного матеріалу, проведення кореляційного та кластерного аналізу, регресійного моделювання. Оцінювали висоту рослин, кількість стебел, обхват стебел, габітус куща, площу листової поверхні, кількість листків, загальну кількість бульб у гнізді, кількість товарних і нетоварних бульб, масу бульб з гнізда, середню масу однієї бульби, товарність, вміст крохмалю та стабільність прояву окремих ознак за роками досліджень. До основних методичних прийомів дослідження віднесено групування рослин за рівнем прояву морфометричних і продуктивних ознак. У першому розділі дисертації узагальнено теоретичні основи оцінки морфометричних ознак і продуктивності міжвидових гібридів картоплі. Розкрито селекційне значення міжвидових гібридів як джерела генетичної, морфологічної та продуктивної мінливості. Показано, що залучення диких і культурних видів роду *Solanum* дає змогу розширити спадкову основу селекційного матеріалу, інтрогресувати ознаки стійкості, адаптивності, якості бульб і різноманіття архітекtonіки куща. Окрему увагу приділено ролі морфологічної архітекtonіки рослини картоплі у формуванні продуктивності, зокрема значенню стеблового апарату, листової поверхні, габітусу куща та системи «джерело–акцептор» у процесі накопичення асимілянтів і їх спрямування до бульбового гнізда. Обґрунтовано, що морфопродуктивні показники бульбового гнізда є важливими критеріями селекційної оцінки картоплі. Маса бульб із гнізда характеризує інтегральний прояв індивідуальної продуктивності рослини, загальна кількість бульб – інтенсивність бульбоутворення, кількість товарних бульб – якість реалізації продуктивного потенціалу, товарність – господарську придатність урожаю, середня маса бульби – крупнобульбовість і ефективність ростових процесів, а вміст крохмалю – технологічну та якісну цінність матеріалу.

2. Baranik, D. A. Theoretical Foundations for Evaluating Morphometric Traits and Productivity of Interspecific Potato Hybrids. – A qualifying research paper submitted as a manuscript. Doctoral dissertation for the degree of Doctor of Philosophy in the field of knowledge 20 Agricultural Sciences and Food, specialty 201 Agronomy. – Sumy National Agrarian University, Sumy, 2026. This dissertation is devoted to the scientific justification of the role of morphometric traits in determining the productivity of interspecific potato hybrids, as well as to determining the breeding value of the studied material based on a set of morphological, morpho-productive, and quality indicators. The relevance of the topic stems from the need to improve the efficiency of potato breeding evaluation and to identify genotypes capable of producing high yields, an optimal tuber cluster structure, sufficient marketability, a desirable average tuber weight, and stable expression of economically valuable traits. The objective of this dissertation was to determine the influence of the morphometric characteristics of interspecific potato hybrids on

yield formation, to identify correlations between the main morphometric and morpho-productive traits, and to establish the characteristics of yield formation in the studied material. To achieve this objective, the study aimed to assess the ability of the interspecific hybrids included in the study to produce sprouts and stems; to determine the productivity of the hybrids, its components, and its relationship with morphological and morpho-productive traits; to identify the characteristics of morphometric indicators in forms differing in maturity and productivity; to determine the influence of morphometric traits on the productivity level of interspecific hybrids depending on annual conditions; and to identify promising forms for further breeding use. The study focused on interspecific potato hybrids that varied in yield and maturity. The research examined the morphometric characteristics of interspecific potato hybrids, their impact on the yield formation process, the structure of the tuber cluster, marketability, average tuber weight, and other economically valuable indicators. Experimental studies were conducted at Sumy National Agrarian University from 2023 to 2025. The test material was grouped by maturity: early-maturing, mid-early, mid-maturing, and mid-late. Within each group, evaluations were conducted in comparison with standard varieties of the corresponding maturity group. The early-maturing group included hybrids P1, P2, and P3, with the standard variety being Tyras; the mid-early group included G4, G6, G9, G15, G20, and G42, with the standard variety being Yavir; the mid-season group included hybrids G18, G22, G31, G32, G33, G34, G36, G37, G41, G43, and G44, with Knyaginya as the standard; for mid-late varieties – G1, G2, G3, G5, G7, G10, G11, G16, G19, G25, G38, G45, with the Sluch standard. The research was conducted using generally accepted methodologies. A set of research methods was applied in this study: field methods—for conducting surveys, observations, and determining morphometric and morpho-productive indicators; laboratory and technological methods—for evaluating specific quality indicators; and statistical methods—for identifying patterns of trait variability, grouping the study material, and conducting correlation and cluster analyses, as well as regression modeling. The following were assessed: plant height, number of stems, stem circumference, bush habit, leaf area, number of leaves, total number of tubers per clump, number of marketable and non-marketable tubers, weight of tubers per clump, average weight of a single tuber, marketability, starch content, and the stability of individual traits across the years of the study. The main methodological approaches of the study included grouping plants according to the level of expression of morphometric and productive traits. The first chapter of the dissertation summarizes the theoretical foundations for evaluating the morphometric traits and productivity of interspecific potato hybrids. The breeding value of interspecific hybrids as a source of genetic, morphological, and productive variability has been demonstrated. It is shown that the inclusion of wild and cultivated species of the genus *Solanum* makes it possible to broaden the genetic base of breeding material and introgress traits of resistance, adaptability, tuber quality, and diversity in bush architecture. Particular attention is paid to the role of the morphological architecture of the potato plant in determining productivity, specifically the importance of the stem system, leaf area, bush habit, and the “source–sink” system in the process of assimilate accumulation and transport to the tuber cluster. It is demonstrated that the morphological and productive indicators of the tuber cluster are important criteria for potato breeding evaluation.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Раціональне природокористування

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Технологічне оновлення та розвиток агропромислового комплексу

Підсумки дослідження: Нове вирішення актуального наукового завдання

Публікації:

- Artem Drozdenko, Mykola Sakhoshko, Dmytro Baranik, Mykola Furdyga, Anton Morozov, Andrii Stavytskyi, Lyudmyla Kriuchko, Illia Danilov, Anton Polyvanyi, Oleksandr Horpynchenko, Bohdan Chetveryk, Arthur Shevych, Artem Khrystenko. (2026). Evaluation of potato varieties of different maturity groups based on a complex of economic and consumer traits. *Modern Phytomorphology*, 20(1), 522–525. (Web of Science).

- Собран В.М., Собран І.В., Оничко Т.О., Баранік Д.А. Адаптивний потенціал зразків картоплі з інтрогресованими генами від співродичів культурних сортів та з широкою нормою реакції генотипу за основними господарсько-цінними ознаками в умовах українських карпат. Таврійський науковий вісник № 135. Частина 2, с. 89-94.
- Баранік Д.А., Подгаєцький А.А. Динаміка ураження вірусними хворобами міжвидових гібридів картоплі. Таврійський науковий вісник. Серія: Сільськогосподарські науки. 2024. Вип. 140. С. 27-34
- Подгаєцький А.А., Баранік Д.А. Взаємозв'язок елементів архітекtonіки куща картоплі з його продуктивністю у селекційних зразках СНАУ. Аграрні інновації. 2025. № 32. С. 286-290
- Бердін С.І., Баранік Д.А. Стабільність вмісту крохмалю в бульбах гібридів картоплі в умовах Північно-Східного Лісостепу України. Таврійський науковий вісник. Серія: Сільськогосподарські науки. 2026. Вип. 147. Ч. 1. С. 27-34.

Наукова (науково-технічна) продукція: сорти рослин

Соціально-економічна спрямованість: збільшення обсягів виробництва

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Бердін Сергій Іванович

2. Serhii I. Berdin

Кваліфікація: к. с.-г. н., доц., 201

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-2337-4107

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Сумський національний аграрний університет

Код за ЄДРПОУ: 04718013

Місцезнаходження: вул. Герасима Кондратьєва, Суми, Сумський р-н., 40021, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Маренич Микола Миколайович

2. Mykola M. Marenych

Кваліфікація: д. с.-г. н., професор, 06.01.09

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-8903-3807

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Полтавський державний аграрний університет

Код за ЄДРПОУ: 00493014

Місцезнаходження: вул. Сковороди, Полтава, Полтавський р-н., 36003, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: <https://ror.org/01s344n79>

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Захарчук Наталія Анатоліївна

2. Nataliya A. Zakharchuk

Кваліфікація: к. б. н., старший науковий співробітник

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-8194-2491

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Інститут картоплярства Національної академії аграрних наук України

Код за ЄДРПОУ: 00496828

Місцезнаходження: вул. Ярослава Мудрого, смт. Немішаєве, Бородянський р-н., 07853, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія аграрних наук України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Коваленко Владислав Миколайович

2. Vladyslav Kovalenko

Кваліфікація: к. с.-г. н., доц., 06.01.05

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-9830-3370

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Сумський національний аграрний університет

Код за ЄДРПОУ: 04718013

Місцезнаходження: вул. Герасима Кондратьєва, Суми, Сумський р-н., 40021, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Бутенко Андрій Олександрович

2. Andrii Butenko

Кваліфікація: к. с.-г. н., доц., 06.01.09

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-5431-3481

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Сумський національний аграрний університет

Код за ЄДРПОУ: 04718013

Місцезнаходження: вул. Герасима Кондратьєва, Суми, Сумський р-н., 40021, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Троценко Володимир Іванович

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Троценко Володимир Іванович

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Веретейченко Ірина Анатоліївна

Реєстратор

Юрченко Тетяна Анатоліївна

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна